

РЕЦЕНЗІЇ

ЖУРНАЛІСТИКА: ФАХ ЧИ ПОКЛИКАННЯ?

Марина Слов'янова

*Літератор, перекладач, член НСП України, редактор першої категорії
Інституту журналістики Київського національного університету
імені Тараса Шевченка*

Частенько доводиться чути від юних, переважно від дівчаток: “Хочу бути журналістом!” Підлітків, напевно, приваблює видимий бік цієї професії. Та й зрозуміло, в такому віці рідко хто замислюється про її “підводні рифи”.

Але тим, хто серйозно вирішить стати на цю стежу, раджу ознайомитися з підручником “Журналістська майстерність”¹. Автор – відомий публіцист, науковець і педагог Василь Лизанчук. Присвятив його 350-річчю Львівського національного університету імені Івана Франка. Підручник експериментальний, тим і цікавий. Викладач факультету журналістики ЛНУ запропонував своїм студентам, – і тим, котрі вже працюють у пресовій і телерадіожурналістиці, і тим, які ще навчаються і “шукують себе”, взяти участь у підготовці видання.

Так народився підручник, не схожий на жоден із досі відомих. Розробка тематики, формування розділів, науково-теоретичне обґрунтування – все продумано. Чимало посилань на класиків, – як вони розуміли журналістику і що в ній головне. Водночас молоді фахівці та студенти мають право висловлювати своє бачення теми чи різних нюансів у практичній роботі. І молодь, відверто і щиро, як уміє тільки вона, говорить на сторінках книжки про своє ставлення до сучасної журналістики та про ту роль, яку вона відіграє чи, за певних умов, могла б відігравати в житті суспільства.

Ведучи мову про жанри, автор вже у передньому слові застерігає: “Жанри постійно розвиваються і вдосконалюються. Хоча теоретично доволі чітко можна зазначити їхні межі, на практиці відбувається змішування та взаємодія різних жанрів”. Студенти, обговорюючи тему, з’ясували для себе, що журналіст, який бере інтерв’ю, повинен дуже чітко формулювати запитання, – не блукати манівцями і, тим більше, не заганяти свого співбесідника в кут. Цікаво, що про це говорив і Сократ: “Для мене найголовніше досліджувати запитання, – хоча може трапитися, що при цьому ми досліджуємо й того, хто відповідає на наше запитання...”

От і вирішуй: інтерв’ю – жанр сучасний чи предковичний, коли ще Сократ його філософськи та психологічно осмислював?..

¹ Лизанчук В. В. Журналістська майстерність : підручник / Василь Лизанчук. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2011. – 376 с.

© Слов'янова М., 2014

Видання глибоке за задумом, насичене тематично, багате на опрацьований матеріал. Тут видно величезну роботу і викладачів, і студентів, – але скажіть, як без цього стати справжнім професіоналом?

Найважливіші акценти зроблено на цінностях національних і загальнолюдських. Щодо перших, то німецький філософ Фрідріх Ніцше застерігав: “Ніколи не виживе той народ, котрий сприймає трактування своєї історії очима сусіда”. Чи не про нас це сказано? Над цим замислюються учні професора В. Лизанчука...

Ще один акцент, на якому хотілося б зупинитись. Як підкреслює автор підручника, в журналістиці є два рівні – професійний і творчий, – усе залежить від того, як формується майбутній фахівець і чи знає він, що таке професійна шляхетність. Адже журналістська робота може багато в чому допомогти людині, а може й зламати їй життя... Отож, із такою зброєю, як слово, треба поводитися дуже обережно. Багато чого тут залежить від громадянської позиції журналіста. Тому на завершення презентації підручника “Журналістська майстерність” наведу слова італійського релігієзнавця Бруно Ферреро, процитовані Василем Васильовичем у його інтерв’ю: “Здатність промовляти – великий дар. Але щоб людина не говорила Богові надто багато пустих слів, Він дав їй десять пальців, аби пам’ятала його мудрі поради:

Щоб перше слово було добре.
Щоб друге слово було правдиве.
Щоб третє слово було справедливе.
Щоб четверте слово було щире.
Щоб п’яте слово було відважне.
Щоб шосте слово було делікатне.
Щоб сьоме слово несло втіху.
Щоб восьме слово було ласкаве.
Щоб дев’яте слово було сповнене поваги.
Щоб десяте було мудре”.

Наостанок хочу підкреслити: підручник оснащено великим науковим апаратом. У кінці розділів подано запитання для самоперевірки, завдання для самостійної роботи. У невеликому додатку вміщено конкретні поради та зауваження до матеріалів майбутніх радіожурналістів. Завершується видання покажчиком імен, предметним покажчиком і довідкою про автора.

P. S. Щодо запитання, винесеного в заголовок цього відгуку, авторка свідчить, що львівські студенти факультету журналістики вважають: аби стати гарним журналістом-професіоналом, треба переконатися, що маєш покликання, хист, а тоді вже набувати теоретичних знань і практичного досвіду.

Стаття надійшла до редколегії 10.09.13

Прийнята до друку 08.10.13